

**PLAN WYNIKOWY Z GEOGRAFII W KLASIE III NA POZIOMIE ROZSZERZONYM  
w roku szkolnym 2008/2009**

**Dział: PROCESY DEMOGRAFICZNE NA ŚWIECIE**

<i>Wymagania podstawowe</i>	<i>Wymagania ponadpodstawowe</i>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna i rozumie pojęcia: eksplozja demograficzna, wtórna eksplozja demograficzna, przyrost naturalny, bezrobocie, ekumena, anekumena, bariera i atrakcyjność osadnicza, migracje, język żywy, język martwy,</li> <li>– potrafi obliczyć przyrost naturalny,</li> <li>– potrafi wymienić fazy rozwoju demograficznego,</li> <li>– potrafi wymienić czynniki wpływające na liczbę urodzin i zgonów,</li> <li>– potrafi wymienić przyczyny bezrobocia w Polsce,</li> <li>– potrafi wymienić bariery rozwoju osadnictwa,</li> <li>– potrafi wymienić główne rasy,</li> <li>– potrafi scharakteryzować jedną z głównych religii świata,</li> <li>– potrafi scharakteryzować kulturę europejską,</li> <li>– potrafi wskazać na mapie obszary o największym i najmniejszym zaludnieniu,</li> <li>– potrafi określić zróżnicowanie gęstości zaludnienia Polski,</li> <li>– potrafi pokazać na mapie główne kierunki migracji zagranicznych Polaków.</li> <li>– zna i rozumie pojęcia: współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów, współczynnik przyrostu naturalnego, zastępowalność pokoleń, współczynnik feminizacji, współczynnik aktywności zawodowej, współczynnik zatrudnienia, stopa bezrobocia, bezrobocie strukturalne, atrakcyjność osadnicza, subekumena i paraekumena, gęstość zaludnienia, antropopresja, przyrost rzeczywisty, imigracja, emigracja, kultura, globalizacja, antyglobalizacja,</li> <li>– potrafi scharakteryzować fazy rozwoju demograficznego,</li> <li>– potrafi opisać cechy społeczeństwa starzejącego się,</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna i rozumie pojęcia: piramida wieku, wiek produkcyjny, przedprodukcyjny, poprodukcyjny, slumsy, fizjologiczna gęstość zaludnienia, reemigracja, repatriacja, deportacja, dialekt, gwara, cywilizacja,</li> <li>– potrafi ocenić przyrost zaludnienia na kontynentach w drugiej połowie XX wieku,</li> <li>– potrafi ocenić fazy rozwoju demograficznego,</li> <li>– potrafi przedstawić metody zapobiegania starzeniu się społeczeństwa i jego skutkom,</li> <li>– potrafi przyporządkować poszczególne państwa do określonych piramid wieku,</li> <li>– potrafi scharakteryzować odpowiednią piramidę wieku,</li> <li>– umie analizować współczynniki aktywności zawodowej oraz wskaźniki zatrudnienia w Polsce,</li> <li>– potrafi ocenić przyczyny i skutki analfabetyzmu na świecie,</li> <li>– umie analizować skutki antropopresji,</li> <li>– umie analizować skutki migracji zewnętrznych i wewnętrznych ludności polskiej,</li> <li>– potrafi analizować zróżnicowanie kulturowe ludności świata,</li> <li>– potrafi opisywać poszczególne przemiany cywilizacyjne współczesnego świata,</li> <li>– umie analizować i oceniać teksty dotyczące ruchów globalizacyjnych i antyglobalizacyjnych na świecie.</li> <li>– zna i rozumie pojęcia: wskaźnik maskulinizacji, piramida progresywna, regresywna, stagnująca, bezrobocie technologiczne, strukturalne, koniunkturalne, saldo migracji, religia, fale rozwoju cywilizacyjnego, społeczeństwo tradycyjne, społeczeństwo</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi określić przyczyny dużego wskaźnika feminizacji,</li> <li>– potrafi obliczyć współczynniki aktywności zawodowej, zatrudnienia, stopy bezrobocia,</li> <li>– potrafi określić zatrudnienie w poszczególnych sektorach gospodarki określonych grup państw,</li> <li>– umie określić skutki bezrobocia w Polsce,</li> <li>– potrafi określić bariery osadnicze i atrakcyjność osadniczą określonego obszaru,</li> <li>– potrafi scharakteryzować przyczyny migracji Polaków w poszczególnych okresach historycznych,</li> <li>– potrafi wskazać na świecie obszary migracji wymuszonych, rezydencjonalnych i innych,</li> <li>– potrafi określić swoją dzienną ścieżkę życia,</li> <li>– potrafi określić przyczyny ujemnego salda migracji w Polsce,</li> <li>– potrafi pokazać na mapie zróżnicowanie rasowe, religijne, językowe ludności świata, ze szczególnym uwzględnieniem Europy,</li> <li>– potrafi charakteryzować poszczególne aspekty procesów globalizacyjnych i je ocenić,</li> <li>– potrafi opisać cechy poszczególnych kultur.</li> </ul>	<p>postindustrialne, społeczeństwo informatyczne, przenikanie kultur, społeczeństwo, zbiorowość terytorialna, lokalność, tożsamość,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi podać prawidłowości dotyczące powiększania się ludności świata,</li> <li>– dokonuje analiz tablic statystycznych, danych liczbowych, wykresów,</li> <li>– potrafi prognozować zmiany demograficzne na określonym obszarze,</li> <li>– podaje tendencje zmian cech demograficznych społeczeństw,</li> <li>– umie analizować piramidy wieku różnych społeczeństw,</li> <li>– potrafi przedstawić zmiany w strukturze zatrudnienia ludności,</li> <li>– potrafi podać metody zmniejszania zjawiska bezrobocia,</li> <li>– potrafi wyjaśnić zjawisko paneuropeizmu kulturowego,</li> <li>– potrafi ocenić skutki uchodźstwa ekonomicznego i politycznego,</li> <li>– potrafi zaprezentować zróżnicowanie kulturowe własnego regionu.</li> </ul>
---	--

<b>Dział: PROCESY URBANIZACYJNE</b>	
<i>Wymagania podstawowe</i>	<i>Wymagania ponadpodstawowe</i>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna i rozumie pojęcia: proces osadnictwa, sieć osadnicza, miasto, jednostka osadnicza, aglomeracja, konurbacja, megalopolis, funkcje miast, urbanizacja,</li> <li>– potrafi określić podstawowe funkcje konkretnego dużego miasta,</li> <li>– potrafi wskazać przykłady zespołów miejskich,</li> <li>– potrafi określić pozytywne i negatywne skutki procesów urbanizacyjnych.</li> <li>– zna i rozumie pojęcia: miasta wielofunkcyjne, ewolucja funkcji, dezurbanizacja, suburbanizacja, reurbanizacja, city, suburbia,</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna i rozumie przemiany funkcjonalne miast, definicje miast w różnych krajach,</li> <li>– potrafi scharakteryzować fizjonomię miast,</li> <li>– potrafi porównać układy przestrzenne i powiązania funkcjonalne w obrębie zespołów miejskich,</li> <li>– podaje przyczyny i skutki zmian w środowisku wywołane procesami urbanizacji – podaje z przykładami.</li> <li>– zna i rozumie różne aspekty procesów demograficznych, nadurbanizacja – urbanizacja pozorna,</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi określić funkcje miastotwórcze najstarszych miast Polski,</li> <li>– potrafi scharakteryzować współczesną sieć osadniczą Polski,</li> <li>– określić cechy sieci miast w Polsce,</li> <li>– potrafi przedstawić fazy urbanizacji z przykładami,</li> <li>– potrafi określić stopień urbanizacji wraz z rozwojem cywilizacyjnym,</li> <li>– potrafi wyjaśnić proces eksplozji miast</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi prognozować zmiany w sieci osadniczej konkretnego terenu, zmiany w fizjonomii miast wraz z postępem cywilizacyjnym, zmiany funkcji miast w Polsce w najbliższych latach,</li> <li>– potrafi ocenić skutki procesów urbanizacyjnych.</li> </ul>
--	---

**Dział: ROLNICTWO. ŚWIATOWE PROBLEMY ŻYWNOŚCIOWE**

<i>Wymagania podstawowe</i>	<i>Wymagania ponadpodstawowe</i>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna podstawowe sposoby gospodarowania (systemy),</li> <li>– zna różnicę między rolnictwem samozaopatrzeniowym a towarowym,</li> <li>– zna uwarunkowania przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa na świecie,</li> <li>– potrafi wskazać różnicę między żyznością i urodzajnością gleby,</li> <li>– zna podstawowe formy użytkowania ziemi i potrafi wskazać kontynent na którym dana forma dominuje,</li> <li>– potrafi wymienić podstawowe rośliny uprawne (pszenica, ryż, kukurydza, ziemniak, burak i trzcina cukrowa, soja, słonecznik, rzepak, bawełna) i wskazać główne rejony ich upraw na świecie,</li> <li>– zna podstawowe zwierzęta hodowlane (bydło, trzoda chlewna i owce) i główne rejony ich hodowli,</li> <li>– zna cechy rolnictwa intensywnego i ekstensywnego,</li> <li>– zna normy dziennego spożycia kalorii i protein przez człowieka oraz obszary występowania głodu na świecie,</li> <li>– potrafi wymienić sposoby zwiększania produkcji żywności,</li> <li>– zna czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunkujące rozwój rolnictwa w Polsce,</li> <li>– zna podstawowe rośliny uprawne i ich rozmieszczenie w Polsce,</li> <li>– zna podstawowe zwierzęta hodowlane i ich rozmieszczenie w</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi porównać różne systemy gospodarowania ziemią,</li> <li>– zna formy protekcjonizmu w rolnictwie krajów UE,</li> <li>– potrafi wskazać i omówić obszary o najkorzystniejszych i najmniej korzystnych cechach dla rozwoju rolnictwa na każdym kontynencie,</li> <li>– potrafi podać czynniki, które kształtują strukturę użytkowania ziemi na poszczególnych kontynentach,</li> <li>– potrafi scharakteryzować wymagania roślin uprawnych,</li> <li>– potrafi uzasadnić wzrost znaczenia hodowli zwierząt na świecie, zna tendencje zmian w pogłowie zwierząt na świecie,</li> <li>– potrafi wskazać kraje o rolnictwie intensywnym i ekstensywnym oraz uzasadnić wybór, używając wskaźników efektywności rolnictwa,</li> <li>– potrafi wskazać obszary nadwyżek i niedoborów w produkcji żywności,</li> <li>– potrafi ocenić znaczenie rybołówstwa, akwakultury i marikultury dla wyżywienia ludności,</li> <li>– potrafi przedstawić koncepcję rolnictwa zrównoważonego,</li> <li>– potrafi wskazać obszary o najkorzystniejszych i najmniej korzystnych warunkach dla rozwoju rolnictwa w Polsce i uzasadnić swój wybór,</li> <li>– zna udział Polski w produkcji wybranych płodów rolnych w świecie,</li> </ul>

<p>Polsce.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna obszary występowania systemów rolniczych na świecie i ich cechy,</li> <li>– potrafi omówić uwarunkowania rozwoju rolnictwa i podać przykłady obszarów cechujących się ich zróżnicowaniem,</li> <li>– potrafi porównać kontynenty pod względem form użytkowania ziemi,</li> <li>– zna rejonizację wszystkich roślin uprawnych (zakres podręcznika),</li> <li>– potrafi wskazać uwarunkowania rozmieszczenia hodowli na świecie,</li> <li>– zna typy rolnictwa intensywne i ekstensywne; potrafi je scharakteryzować i porównać,</li> <li>– zna różnicę między głodem jawnym i utajonym oraz jego skutki dla organizmu człowieka,</li> <li>– potrafi wskazać kraje, w których występuje zjawisko głodu i wyżywienia obfitego,</li> <li>– zna przyczyny występowania głodu w Afryce,</li> <li>– wie, na czym polega „zielona rewolucja”,</li> <li>– zna kraje przodujące w połowach ryb,</li> <li>– zna kraje, które są największymi eksporterami żywności,</li> <li>– potrafi scharakteryzować czynniki warunkujące rozwój rolnictwa w Polsce,</li> <li>– zna strukturę użytkowania ziemi w Polsce i jej regionalne zróżnicowanie,</li> <li>– potrafi scharakteryzować uwarunkowania w rozmieszczeniu poszczególnych upraw w Polsce oraz ich znaczenie,</li> <li>– zna uwarunkowania rozmieszczenia hodowli w Polsce,</li> <li>– potrafi wymienić korzystne i niekorzystne cechy polskiego rolnictwa na drodze do UE</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna główne warzywa i owoce uprawiane w Polsce i obszary koncentracji tych upraw,</li> <li>– potrafi wskazać podstawowe różnice między rolnictwem Polski a krajów UE,</li> <li>– zna zasady i skutki przyjęcia Polski do UE w zakresie rolnictwa.</li> <li>– potrafi ocenić wpływ określonych systemów rolniczych na środowisko,</li> <li>– na przykładach konkretnych krajów potrafi wskazać różnice w czynnikach społeczno-ekonomicznych warunkujących rozwój rolnictwa,</li> <li>– potrafi zilustrować przykładami tezę o zmniejszaniu się wpływu czynników przyrodniczych na rozwój rolnictwa,</li> <li>– potrafi wymienić rośliny uprawiane w każdej strefie klimatyczno-glebowej,</li> <li>– zna zwierzęta hodowane na małych obszarach: renifery, wielbłądy, jaki, lamy, alpaki, potrafi wskazać miejsca hodowli i docenić ich znaczenie dla ludności,</li> <li>– potrafi podać prawidłowości w rozmieszczeniu rolnictwa intensywnego i ekstensywnego, towarowego i samozaopatrzeniowego,</li> <li>– potrafi wyjaśnić, dlaczego mimo wzrostu produkcji żywności nie maleje zjawisko głodu,</li> <li>– zna sposoby nawadniania obszarów i ich skutki w środowisku,</li> <li>– potrafi wyjaśnić występowanie najlepszych łowisk i wskazać gatunki najczęściej poławianych ryb,</li> <li>– potrafi wyjaśnić, dlaczego Afryka i Azja w małym stopniu uczestniczą w handlu żywnością,</li> <li>– potrafi wskazać bariery hamujące intensywny rozwój rolnictwa w Polsce,</li> <li>– zna tendencje w uprawie i hodowli w Polsce w ostatnich latach i potrafi je wyjaśnić,</li> <li>– zna etapy rozwoju polskiego rolnictwa w okresie powojennym i</li> </ul>
---	--

	<p>potrafi określić ich skutki dla współczesności,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna wskaźniki głównych cech produkcyjnych polskiego rolnictwa i potrafi je porównać z przykładowymi krajami UE.</li> </ul>
--	--

<b>Dział: PRODUKCJA ENERGII I KIERUNKI ROZWOJU PRZEMYSŁU</b>	
<i>Wymagania podstawowe</i>	<i>Wymagania ponadpodstawowe</i>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna i rozumie terminy: energia pierwotna, energia wtórna, surowce odnawialne i nieodnawialne, alternatywne źródła energii, przemysł, czynniki lokalizacji przemysłu, okręg przemysłowy,</li> <li>– potrafi określić surowce wykorzystywane w energetyce Polski,</li> <li>– potrafi wymienić źródła alternatywne,</li> <li>– potrafi przedstawić na mapie główne zagłębia węglowe na świecie i w Polsce,</li> <li>– potrafi pokazać na mapie główne złoża ropy naftowej na świecie,</li> <li>– potrafi wskazać główne okręgi przemysłowe Polski.</li> <li>– zna i rozumie terminy: paliwo umowne, bilans energetyczny, ośrodek przemysłu, kooperacja, lokalizacja przymusowa, związana, swobodna, industrializacja, przemysł zaawansowanych technologii,</li> <li>– potrafi przedstawić bilans energetyczny świata – wyjaśnić, dlaczego spada znaczenie węgla, a rośnie znaczenie gazu ziemnego,</li> <li>– potrafi przeliczyć pozyskiwane źródła energii pierwotnej na paliwo umowne według równoważnika węgla,</li> <li>– potrafi scharakteryzować poszczególne źródła energii – łącznie z miejscem ich występowania,</li> <li>– potrafi zaprezentować korzyści płynące z zastosowania źródeł niekonwencjonalnych,</li> <li>– potrafi klasyfikować przemysł,</li> <li>– potrafi scharakteryzować rewolucje przemysłowe,</li> <li>– potrafi przedstawić bazę surowcową konkretnych okręgów przemysłowych,</li> <li>– potrafi określić, na czym polega restrukturyzacja przemysłu w</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna i rozumie terminy: kryzys energetyczny, sprawność energetyczna, technopolie, luka technologiczna,</li> <li>– potrafi ocenić stopień wykorzystania różnych źródeł energii w konkretnym państwie,</li> <li>– potrafi przedstawić tendencje zmian w elektroenergetyce grupy państw,</li> <li>– potrafi zaprezentować skutki wielkiego kryzysu energetycznego,</li> <li>– potrafi przedstawić metody racjonalnego gospodarowania energią,</li> <li>– potrafi ocenić stan energetyki w Polsce,</li> <li>– potrafi zaprezentować na konkretnym przykładzie funkcje przemysłu,</li> <li>– potrafi przyporządkować poszczególnym gałęziom przemysłu czynniki lokalizacji i ocenić trafność wyboru lokalizacji wybranego zakładu pracy w regionie zamieszkania,</li> <li>– potrafi wskazać bieguny, parki technologiczne, technopolie i ocenić ich udział w gospodarce świata,</li> <li>– potrafi określić rodzaj okręgów przyrodniczych na świecie i w Polsce,</li> <li>– potrafi ocenić zmiany zachodzące w okręgach przemysłowych w Polsce,</li> <li>– potrafi ocenić skutki prywatyzacji przemysłu w Polsce,</li> <li>– potrafi przeprowadzić inwentaryzację zakładów przemysłowych we własnym mieście, dzielnicy, regionie.</li> <li>– potrafi ocenić współczesne tendencje rozwoju przemysłu na świecie,</li> <li>– potrafi uzasadnić zależność wzrostu zapotrzebowania na energię</li> </ul>

Polsce	wraz z rozwojem gospodarczym społeczeństw, – potrafi prognozować zmiany w strukturze przemysłu i wykorzystanie różnych źródeł energii w Polsce, – potrafi zaproponować lokalizację konkretnego zakładu przemysłowego na świecie i w Polsce – ocenić skutki tej lokalizacji, – potrafi ocenić funkcjonowanie Specjalnych Stref Ekonomicznych w Polsce, – potrafi prognozować przyszłość SSE po wejściu Polski do Unii Europejskiej, – potrafi prognozować zmiany w polskim przemyśle w okresie przejściowym i po uzyskaniu członkostwa UE.
--------	--

<b>Dział: USŁUGI I KOMUNIKACJA</b>	
<i>Wymagania podstawowe</i>	<i>Wymagania ponadpodstawowe</i>
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna i rozumie pojęcia: usługi, turystyka, ruch turystyczny, gospodarka turystyczna, komunikacja, transport, łączność,</li> <li>– potrafi: zaprezentować podstawowe usługi w Polsce i dominujące w regionie zamieszkania,</li> <li>– potrafi wymienić rodzaje usług rynkowych i nierynkowych,</li> <li>– potrafi pokazać na mapie ściennej główne regiony turystyczne Polski,</li> <li>– potrafi wymienić rodzaje transportu i łączności,</li> <li>– potrafi wymienić zalety transportu samochodowego i kolejowego,</li> <li>– potrafi określić zadania Internetu.</li> <li>– zna i rozumie pojęcia: infrastruktura turystyczna, „turystyka miękka i twarda”, agroturystyka, autostrada, transport przesyłowy, DWT – nośność statku, BRT – pojemność całego statku, węzeł kolejowy, węzeł komunikacyjny,</li> <li>– potrafi dokonać klasyfikacji usług,</li> <li>– potrafi przedstawić poziom rozwoju usług w krajach postindustrialnych, słabo rozwiniętych i w Polsce,</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna i rozumie pojęcia: usługi dla producentów, turystyka kwalifikowana, telepraca,</li> <li>– potrafi zaliczać do odpowiednich grup różne rodzaje usług,</li> <li>– potrafi sformułować prawidłowości dotyczące usług,</li> <li>– potrafi dokonać podziału usług objętych EKD,</li> <li>– potrafi ocenić dostępność komunikacyjną regionu zamieszkania,</li> <li>– potrafi porównać rozwój komunikacji w Polsce i w innych krajach Europy,</li> <li>– potrafi przeprowadzić i opracować ankiety dotyczące usług w regionie zamieszkania,</li> <li>– potrafi ocenić wpływ turystyki na środowisko naturalne,</li> <li>– potrafi ocenić wpływ turystyki na rozwój gospodarczy poszczególnych regionów świata, w tym Polski,</li> <li>– potrafi interpretować problemy komunikacji na podstawie danych statystycznych, tabel, wykresów, kartodiagramów, map,</li> <li>– potrafi wykonywać wykresy na podstawie danych statystycznych dotyczących transportu,</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi ocenić dostępność usług edukacyjnych w regionie zamieszkania,</li> <li>– potrafi wymienić funkcje turystyki,</li> <li>– potrafi przedstawić wady i zalety poszczególnych rodzajów transportu,</li> <li>– potrafi zaprezentować główne szlaki przewozowe na świecie,</li> <li>– potrafi scharakteryzować nowoczesne środki transportu,</li> <li>– potrafi wyjaśnić zróżnicowanie gęstości sieci kolejowej w Polsce,</li> <li>– potrafi ocenić położenie komunikacyjne Polski w Europie,</li> <li>– potrafi pokazać główne porty morskie na świecie,</li> <li>– potrafi określić zagrożenia płynące z nadmiernego korzystania z Internetu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi ocenić wpływ poszczególnych środków transportu na środowisko,</li> <li>– potrafi przedstawić działania, które upowszechniłyby Internet w Polsce,</li> <li>– potrafi ocenić poziom rozwoju telekomunikacji w regionie zamieszkania,</li> <li>– potrafi scharakteryzować i ocenić strukturę przewozów poszczególnymi środkami transportu w Polsce.</li> <li>– zna i rozumie pojęcia: kraje swobodnej rejestracji – państwa taniej bandery, walory turystyczne, prawo Petty’ego,</li> <li>– potrafi ocenić stan rozwoju usług na progu wkroczenia Polski do UE <ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawić kierunki zmian w okresie przejściowym i późniejszy ich rozwój,</li> </ul> </li> <li>– potrafi zaproponować lokalizację konkretnych typów usług w zależności od różnych czynników,</li> <li>– potrafi dokonać oceny ekspansji hipermarketów w Polsce,</li> <li>– potrafi ocenić skutki reformy edukacji i służby zdrowia w Polsce,</li> <li>– potrafi zaproponować działania, które zmierzają do stworzenia infrastruktury turystycznej na konkretnym obszarze,</li> <li>– potrafi wyjaśnić zależność między poziomem rozwoju gospodarczego a przewozami samolotowymi,</li> <li>– potrafi ocenić rozwój e-usług w Polsce,</li> <li>– potrafi zaprojektować usługi, które zlokalizowane będą wokół skrzyżowania autostrad w Polsce,</li> <li>– potrafi ocenić poziom prac związanych z dostosowaniem sieci transportowej Polski do wymagań europejskich</li> </ul>
---	--

<b>Dział: OBRÓT MIĘDZYNARODOWY</b>	
<i>Wymagania podstawowe</i>	<i>Wymagania ponadpodstawowe</i>
Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna i rozumie pojęcia: handel międzynarodowy – obrót międzynarodowy, eksport, import, bilans handlowy, bilans</li> </ul>	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna i rozumie pojęcia: embargo, ceny dumpingowe, protekcjonizm państwowy, strefa wolnocłowa, obrót bieżący, obrót kapitałowy,</li> </ul>

<p>płatniczy, struktura towarowa handlu, struktura geograficzna handlu,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi scharakteryzować strukturę towarową handlu światowego,</li> <li>– potrafi wskazać kraje o największym udziale w obrotach handlu międzynarodowego,</li> <li>– potrafi wymienić produkty, usługi i kapitał stanowiące strukturę obrotu międzynarodowego,</li> <li>– potrafi wskazać głównych importerów i eksporterów kopalin,</li> <li>– potrafi wskazać na mapie geograficzne kierunki przepływów towarów i usług,</li> <li>– potrafi wymienić głównych partnerów handlowych Polski.</li> <li>– zna i rozumie pojęcia: transfer kapitałowy, korporacje międzynarodowe, reeksport, saldo aktywne, saldo pasywne, obroty kapitałowe – saldo inwestycji zagranicznych,</li> <li>– potrafi wymienić elementy transferu kapitałowego,</li> <li>– potrafi wymienić główne korporacje międzynarodowe wraz z dominującą branżą oraz krajem macierzystym,</li> <li>– potrafi wskazać państwa o dodatnim i ujemnym bilansie handlowym,</li> <li>– potrafi udowodnić fakt, iż obrót międzynarodowy tworzy część PKB każdego kraju,</li> <li>– potrafi zanalizować na podstawie danych statystycznych, wykresów i map zmiany struktury handlu zagranicznego Polski w ostatnim dziesięcioleciu,</li> <li>– potrafi wymienić czynniki wpływające na wielkość obrotów, strukturę towarową handlu i jego geograficzne kierunki,</li> <li>– potrafi wymienić grupy towarów dominujące w imporcie i eksporcie krajów wysoko rozwiniętych oraz krajów słabo rozwiniętych gospodarczo.</li> </ul>	<p><i>terms of trade</i>, popyt, podaż,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi przedstawić strukturę obrotu międzynarodowego na przestrzeni wieków,</li> <li>– potrafi zaprezentować korporacje międzynarodowe, które mają swoje filie w Polsce,</li> <li>– potrafi wyjaśnić, jaką rolę w handlu międzynarodowym mają badania marketingowe i działania reklamowe,</li> <li>– potrafi wyjaśnić korzyści lokowania inwestycji zagranicznych w krajach rozwijających się,</li> <li>– potrafi przedstawić prawidłowości ukazujące związki między poziomem rozwoju gospodarczego kraju a strukturą towarową obrotu międzynarodowego,</li> <li>– potrafi wyjaśnić, na czym polega protekcjonizm państwowy,</li> <li>– potrafi porównać i ocenić strukturę handlu zagranicznego w 4 grupach państw,</li> <li>– potrafi wskazać przyczyny załamania się polskiego handlu zagranicznego na początku lat 90. XX wieku,</li> <li>– potrafi określić saldo bilansu handlowego Polski – podać przyczyny.</li> <li>– potrafi określić sposoby likwidacji deficytu handlowego Polski,</li> <li>– potrafi wyjaśnić, na czym polega fakt, iż bilans płatniczy Polski ma saldo dodatnie,</li> <li>– potrafi prognozować zmiany zachodzące w polskim handlu zagranicznym po uzyskaniu członkostwa w UE,</li> <li>– potrafi ocenić wpływ międzynarodowych organizacji gospodarczych na strukturę obrotu międzynarodowego,</li> <li>– potrafi określić korzyści i straty wynikające ze stosowania cen dumpingowych,</li> <li>– potrafi określić zmiany w strukturze towarowej eksportu z Polski w celu zmniejszenia ujemnego salda bilansu handlowego.</li> </ul>
--	--

**Dział: ZRÓŻNICOWANIE POZIOMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO PAŃSTW ŚWIATA**

*Wymagania podstawowe*

*Wymagania ponadpodstawowe*

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna podstawowe mierniki określania poziomu rozwoju gospodarczego,</li> <li>– zna podstawowe cechy KSR i KWR,</li> <li>– zna przykłady krajów należących do grupy słabo, średnio i wysoko rozwiniętych,</li> <li>– potrafi wymienić przyczyny narastania dysproporcji między krajami bogatymi i biednymi.</li> <li>– potrafi podzielić mierniki na demograficzne, ekonomiczne, społeczne i przemysłowe i krótko scharakteryzować ich przydatność,</li> <li>– potrafi porównać KWR i KSR,</li> <li>– potrafi omówić przyczyny narastania dysproporcji między krajami bogatymi i biednymi</li> </ul>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna nowy wskaźnik rozwoju gospodarczego HDI i wie, jakie może przyjmować wartości w różnych grupach krajów,</li> <li>– potrafi podać cechy krajów naftowych i nowo uprzemysłowionych,</li> <li>– potrafi wskazać najbardziej zadłużone kraje świata i przyczynę ich wciąż rosnącego zadłużenia.</li> <li>– potrafi wymienić 10 najbogatszych krajów świata według miernika HDI,</li> <li>– potrafi wyjaśnić, na czym polega „zaklęty krąg ubóstwa” w KSR,</li> <li>– zna termin <i>term of trade</i>, ekokonwersja,</li> <li>– zna przykłady działań podjętych przez świat w celu niesienia pomocy krajom biednym.</li> </ul>
--	--

*Plan dotyczy klasy 3b i 3f*